

آموزش گلیم بافی

قابل استفاده برای
کارآموزان فنی و حرفه‌ای، کار دانش و
سایر علاقمندان به هنر گلیم بافی

مؤلف

اصغر خداخواه امامچائی

۱۳۹۲

سرشناسه: خداخواه امامچانی، اصغر، ۱۳۳۱.
 عنوان و نام پدیدآور: آموزش گلیم‌بافی: قابل استفاده برای کارآموزان فنی و حرفه‌ای، کاردانش و...
 مؤلف: اصغر خداخواه امامچانی.
 مشخصات نشر: تهران: کتابخانه فرهنگ، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری: ۱۸۴ ص. مصور.
 شابک: 978-964-155-359-5
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
 موضوع: گلیم‌ها - راهنمای آموزشی.
 موضوع: قالی و قالی‌بافی - ایران.
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۲ ۴ خ ۹ الف / NK ۲۸۰۹
 رده‌بندی دیویی: ۷۴۶/۷
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۷۹۹۷۶

کتابخانه فرهنگ

عنوان : آموزش گلیم‌بافی
 مؤلف : اصغر خداخواه امامچانی
 ناشر : کتابخانه فرهنگ
 تیراژ : ۱۰۰۰
 چاپ اول : ۱۳۹۲
 لیتوگرافی : طاووس رایانه
 چاپ : اصلانی
 صحافی : صالحانی
 قیمت : ۷۵,۰۰۰ ریال

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۵-۳۵۹-۵
 ISBN: 978-964-155-359-5

دفتر مرکزی : تهران، خیابان انقلاب، بین فروردین و اردیبهشت، ساختمان ۱۳۴۸، طبقه چهارم،
 کتابخانه فرهنگ، تلفن : ۳۰ - ۶۶۴۹۸۹۲۹ - فکس : ۶۶۴۱۲۱۷۱
 مرکز پخش : خیابان آزادی، خیابان خوش جنوبی، بعد از کوچه فطرت، پلاک ۹۹۰ و ۹۹۲
 تلفن: ۶۶۸۷۵۷۶۴ فکس: ۶۶۸۴۱۲۳۲
 فروشگاه مرکزی : تهران، خیابان انقلاب، بین فروردین و فخر رازی (روبروی دانشگاه) پاساژ
 فروزنده، کتابفروشی معراج، تلفن : ۶۶۴۹۴۹۶۶

«این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.»

۹	فصل اول : تاریخچه
۱۸	خودآزمایی فصل اول
۱۹	فصل دوم : انواع دست‌بافت‌ها
۲۰	گلیم‌های یک رو - دو رو
۲۰	گلیم‌های یک رو (غیرسوماک)
۲۰	ورنی (سوماک) و مناطق بافت
۲۲	ابعاد و اندازه‌های ورنی
۲۳	روش‌های بافت
۲۳	بافت ساده - بافت پودنما
۲۴	بافت چاکدار - بافت تک‌قلاب
۲۵	بافت جفت قلاب
۲۶	بافت پود اضافی
۲۷	پیچ بافی
۲۹	بافت اریب
۳۰	پود معلق
۳۰	شیریکی پیچ
۳۲	مسند
۳۳	گلیمچه
۳۳	گبه
۳۶	فرش
۳۹	دستگاه‌های گلیم بافت
۳۹	جاجیم
۴۰	پالاس
۴۰	زیلو
۴۳	خودآزمایی فصل دوم
۴۴	فصل سوم : طرح‌های گلیم
۴۶	طرح گلیم در مناطق ایران
۴۶	آذربایجان
۴۹	گلیم کردستان
۴۹	صحنه - بیجار - سنه
۵۱	کرمانشاه - هرسین
۵۲	گلیم‌های بختیاری - لرستان
۵۳	گلیم‌های ترکمن - خیمه
۵۴	گلیم‌های سوزنی
۵۴	بلوچستان - خوزستان
۵۵	گلیم‌های برجسته

۵۷	خودآزمائی فصل سوم
۵۸	فصل چهارم : ابزار و وسایل بافت
۵۸	اجزاء دار
۵۹	انواع دار
۶۰	دار افقی
۶۲	دار عمودی
۶۷	ابزار بافت
۷۰	خودآزمائی فصل چهارم
۷۱	فصل پنجم : مواد اولیه
۷۲	الیاف طبیعی
۷۲	الیاف مصنوعی
۷۴	تشخیص الیاف مصنوعی از طبیعی
۷۶	پشم
۷۷	طبقه‌بندی پشم
۷۸	درجه‌بندی پشم براساس رنگ
۷۹	درجه‌بندی برحسب نژاد
۷۹	پشم گوسفند ایران
۸۰	خصوصیات فیزیکی و شیمیایی پشم
۸۰	قطر - طول - رنگ‌پذیری
۸۱	حلاجی
۸۱	خارگیری
۸۱	شستشوی پشم
۸۳	ریسندگی
۸۳	روش سنتی
۸۵	روش ماشینی
۸۵	مراحل تبدیل پشم به نخ
۸۶	شماره‌گذاری نخ با سیستم متریک
۸۷	پنبه
۸۸	خواص فیزیکی و شیمیایی پنبه
۸۹	رسیدن پنبه
۹۱	جهت تاب نخ
۹۲	ابریشم
۹۲	مراحل تولید ابریشم
۹۳	خصوصیات فیزیکی و شیمیایی ابریشم
۹۴	انواع ابریشم
۹۴	ابریشم خام و پخته
۹۴	مراحل تبدیل ابریشم به نخ
۹۵	شناسایی ابریشم با روش شیمیایی
۹۵	واحد اندازه‌گیری نخ ابریشم (دنیر)
۹۵	واحدهای اندازه‌گیری وزن ابریشم

۹۷	خودآزمائی فصل پنجم
۹۸	فصل ششم : طرح و نقشه
۱۰۰	نقوش شکسته - گردان
۱۰۱	حالت‌های نقشه $(\frac{1}{2} - \frac{1}{4} - \frac{1}{4} - \frac{1}{4})$ - سراسری - تکراری
۱۰۳	محاسبه تعداد تارها
۱۰۳	رج شمار گلیم
۱۰۴	خودآزمائی فصل ششم
۱۰۵	فصل هفتم : چله کشی
۱۰۵	آماده کردن دار گلیم بافی
۱۰۶	چله و انواع آن
۱۰۷	چله کشی
۱۰۹	معیارهای اندازه گیری
۱۱۱	خودآزمائی فصل هفتم
۱۱۲	فصل هشتم : بودگذاری
۱۱۲	مراحل قبل از بودگذاری (انواع زنجیره - ساده بافی)
۱۱۴	بودگذاری
۱۱۵	تصحیح بودگذاری
۱۱۵	پائین کشی
۱۱۵	انواع سربندی (دو گره)
۱۱۷	شیرازه در گلیم
۱۲۰	فصل نهم : پیش گیری از عیوب احتمالی
۱۲۲	فصل دهم : دیگر بافت‌ها
۱۲۶	فصل یازدهم : شناخت مرغوبیت گلیم
۱۲۸	فصل دوازدهم : حفظ و نگهداری گلیم
۱۳۱	فصل سیزدهم : ایمنی و بهداشت
۱۳۶	فصل چهاردهم : سؤالات چهارگزینه‌ای گلیم بافی
۱۴۵	فصل پانزدهم : رنگرزی
۱۶۵	فصل شانزدهم : سؤالات چهارگزینه‌ای رنگرزی
۱۶۹	تصویرهایی از چند نوع گلیم به صورت رنگی

تقدیم به هنرآموزان و هنردوستان سرزمینم
که همواره وارث و حافظ پیوندمان با گذشته هستند.

گلیم زیبا

رنگ ردیف از فامه‌ی سبز روشن
با پیچ عرفان
نقش بته، نقش گل
نقش آب باری، نقش جان!
رنگ قرمز رنگ زرد و سیاه
با دو صد لبخند و نگاه
نقش درختی در کدیر
با گل بوته‌های راه راه
آنکه می‌باغد این گلیم زیبا کیاست
می‌آفریند نقش زیبا با دو دست
یک مادری در شهر یا روستای دوست
یا که زیبا دفتری از روستای ماست!

در بافت گلیم و فرش همیشه اهالی خانواده مشارکت داشته‌اند و این کار اکثراً به عهده مادر خانواده بوده است و فرزندان هم (اکثراً دخترها) روش بافت را از مادرشان یاد می‌گرفته‌اند هرچند که مردان زیادی هم در کارگاه‌های کوچک و بزرگ در این کار مشارکت داشته‌اند و اکنون هم دارند و آموزش به صورت استاد شاگردی مطرح بوده است امروزه مراکز و آموزشگاه‌های زیادی برای آموزش این حرفه به وجود آمده است و نیاز به آموزش و توسعه آن در تمام رشته‌ها از جمله صنایع دست‌بافت (فرش و گلیم) بیش از هر زمان احساس می‌شود و کتاب یکی از ابزارهای کمک آموزشی است که سهم زیادی در این مهم به عهده دارد.

از آن‌جا که فرش و گلیم‌های دستی یک کالای سرمایه‌ای است و اخیراً هم انواعی از گلیم بافت‌های مناطق مختلف کشورمان مورد توجه خریداران خارجی قرار گرفته است لذا ضرورت دارد که این هنر (گلیم‌بافی) بهتر شناخته شود در این راستا سعی شده است مطالب این کتاب با توجه به تجربیات آموزشی با اهداف استانداردهای مهارت و آموزشی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور همخوانی داشته و نیازهای آموزشی هنرآموزان این رشته را برآورده سازد. از همکارانی که توصیه و راهنمایی‌هایی در این زمینه داشته‌اند به‌خصوص سرکار خانم اسدالهی از همکاران سازمان که سال‌ها تجربه آموزشی را با خود دارند و ما را در مطالب این کتاب یاری نموده‌اند کمال تشکر را دارد. ضمن این‌که هرگونه نظر و پیشنهاد را در جهت اصلاح و بهینه شدن کتاب در راستای ارتقاء سطح آموزش از طرف همکاران و صاحب‌نظران سپاسگزار خواهم بود.

با سپاس فراوان - مؤلف